1817.

N°. 26.

Bataviasche Courant.

ZATURDAG, DEN 28sten JUNY.

BATAVIA,

ZATURDAG, den 28 JUNY, 1817.

EE TYDINGEN.

BATAVIA.

Aangekomen.

0—Brik Catharina, P. Hanson, van Samarang den 16den Juny.——Z. M. schoener De Phenix, G. van Hoogdalen, van Onteng Java den 20sten Juny.

1—Arab. brik Joseph, Said Aloei, van Indramayo den 17den Juny.——Maley. sala sala Arnoldina, Achmat, van Cheribon den 17den Juny.——Arab. brik Gamso, Said Hussan, van Samarang den 28sten Mei.——Brik Margaret, J. G. Jager, van Indramayo den 16den Juny.——Brik Jacoba Ambrosina, C. Lorch, van Indramayo den 16den Juny.

—Brik DeHendrik, H. Deelken, van Samarang den 16den Juny—passagiers, kapitein DeVal, de Heer Budach, en Mevrouw Ysseldyk.

—Engels. C. C. Nautilus, Hepburn, van Amboyna den 8sten Juny.——Arab brik Fatalkair, Said Hassan, van Paccalongan den 17den Juny.

—Engels. schip Margaret, T. McKenley, van Tayo den 21sten Juny.——Dito kotter Endeavour, H. Miller, van Sambas den 5den Juny.

—Engels. schip Ellergila, W. Lake, van London den 10den Maart.——Brik Johanna Maria, W. van Leunen, van Samarang den 20sten Juny—passagier, de Heer W. van Ysseldyk.

—Chinees. Sala Sala, Lie Tjayko, van Timor den 16den Juny.

Vertrokken.

—Arab. schip Fatalkair, Mohamat Koety, naar Malacca.

—Schip Elizabeth, H. J. Scott, naar Banca en Bengale, Passagiers, 9 Europeanen met hunne bedieadens voor Banca, 2 Europeanen met hunne bediendens voor Bengale.—Dito Eng. schip Fame, H. Dale, naar Calcutta, Passagiers, de heer B. Burry en Famielje voor Engeland, Mevrouw Walker en Kind voor Calcutta.—Dito dito Lord Melville, J. Wetherall, naar Calcutta.

—Schoener Charlotta, G. Davies, naar Padang, Passagiers, de heer Sloane.—Dito Arab. brik Sea Horse, Sech Abdul Ragman, naar Poelo Pinang.

—Z. M. schoener De Phenix, G. van Hoogdalen, Kruisende om de Oost.

—Arab. brik Gamso, Said Hussand, naar Malacca.

en leggende ter Reede Batavia.

schip Prins Frederik—schip Canton—dito —dito Vrouw Agatha—brik Elizabeth—dito Barbara—dito Frolic—dito Catharina—dito —dito Jacoba Ambrosina—dito De Hendrik hanna Maria—Z. M. schoenjer Muntok— Welhelmina—dito Cheeken—dito Dorothea ger—Engs. C. C. Aurora—dito dito Nautilus ip Phœnix—dito do. Nearchus—schip Maria ry—dito Margaret—dito Ellergile—brik Mary Ann—cotter Endeavour—Amero. oma—dito Two Brothers—Deensch. schip rothea—Arab brik Joseph—dito Fatalkair ik Expeditie—sala sala Arnoldina—Chins. ie—sala sala—jonk Teksjug—dito Hotay ksoen—dito Kinghimtay.

SOURABAYA.

Aangekomen.

—Z. M. kanoneer boot No. 8, luitenant T. P. R. D'ozy, van Batavia, den 20sten Mei, passagiers, capt.-luit. Pfeil en de 1ste luit. Verveer.

—— 14—Brik Simon Fredrik, P. W. F. Eerhardt, van Baly, den 12den Mei.——Arab. brik Jadul Karip, Sech Said. van Grissee, den 14den Juny.

Vertrokken.

Juny 17—Brik Helena, J. Ros, naar Tayo en Samarang, passagier, M. Hamaker.

Schepen leggende ter Reede Sourabaya.

Z. M. schip DeRuyter—dito dito Amsterdam—dito dito Kanoneer-boot, Nos. 4, 6, 8, 9, 12 en 13—brik Experiment—dito DeVreede—dito DeHoop—dito Helena—dito Simon Fredrik—schoener Elizabeth—Engels. schip Betsey—brik Olivia—Amerik. schip Bingham—Arab. schip Mastora.

BY Kommissarissen Generaal zyn berigten uit de Molukschc bezittingen ingekomen, dat op het eiland Saparoua en Harouka een opstand heeft plaats gehad, waarvan de oorzaken nog niet geheel en al bekend zyn.

Eenige Ambtenaren hebben daarby het leven verloren en eene kleine expeditie, bestaande uit eenige militairen en zeevarenden derwaarts gezonden, had eenen ongelukkigen uitslag.

Zyn Majesteits schip *Prins Frederik*, heeft reeds een detachement troepen aanboord genomen, om naar Amboina over te brengen, tot versterking van het garnizoen; ook zullen eenige kleiner gewapende vaartuigen naar derwaarts worden gezonden.

De Schout by Nacht Kommissaris Generaal *Buyskes*, is reeds van hier vertrokken, om zich in persoon naar Amboina te begeven, ten einde op de plaats zoodanige maatregelen te nemen, als de omstandigheden zullen vorderen.

Met het schip *Ellergile*, den 10den Maart uit London vertrokken, zyn eenige Engelsche nieuwspapieren aangebragt, welke geene belangryke daadzaken inhouden, doch waaruit wy de geruststellende waarschynlykheid, door mondelinge berigten bevestigd, meenen te kunnen afleiden, dat de algemeene vrede welke Europa thans geniet, nog vooreerst door geene oorlogstooneelen staat gestoord te worden. Tot een bewys hiervan, strekke de gedurige ryzing der Engelsche fondsen, welke sedert de laatste tydingen niet minder dan vyf à zes procent gestegen zyn.

Een reeds vroeger ontvangen mondeling berigt wegens de bevalling van H. K. H. de Prinses van Oranje van eenen Zoon, wordt andermaal verlevendigd, doch wy vinden ons by volslagen ontstentenis van officiele tydingen dienaangaande, buiten staat deze heugelyke gebeurtenis aan onze lezers te kunnen mededeelen, anders dan als een gerucht betwelk nog bevestiging vereischt.

GROOT-BRITTANIE.

LONDEN, *den* 27 *September*, 1816.

Er zyn thans in Frankryk vele valsche Engelsche Banknoten in omloop. Onderscheidene personen onlangs uit Parys aangekomen en welke van deze papieren hebben medegebragt, hebben hierdoor groote verliezen ondergaan.

Het is moeijelyk te voorzien welk een invloed de Vereenigde Amerikaansche Staten eenmaal in de Staatkunde van Europa zullen uitoeffenen. Sedert eenigen tyd heeft dit gemeenebest welks bevolking van dag tot dag aanmerkelyk vermeerdert eene werkzaamheid aan den dag gelegt, welke de aandacht van het publiek niet kan ontgaan.

Het heeft nog kortelings met zeer veel geestdrift den oorlog tegen Engeland gevoerd, ten einde eene eervolle vrede te behalen; het heeft door hare wapenen de ondernemingen der Afrikaansche rovers tegen den koophandel, beveiligd. Men meent dat het de opstandelingen in Spaansch Amerika begunstigd.

Middelerwyl de president der Vereenigde Staten de Zeemagt gebied, om deszelfs belangens te handhaven, onderscheid zich het Congres door deszelfs regtvaardigheid, het verleend onderstand aan die genen welke door den oorlog geleden hebben, het beloond bewezene diensten, het geeft aan de Staats inkomsten vastigheid en zoekt eene Nationale bank op te rigten, waarnaar den eenen verlangt en waarvoor den anderen beducht is, en waarvan het schynt dat men minder te vrezen heeft, sedert de daarstelling der byzondere banken.

Engeland overwinnende van buiten, lydt van binnen door de langdurige en zeldzame pogingen welke het heeft aangewend, om zyne oogmerken te bereiken; deszelfs magazynen lang verstoken van het vertier, zyn overkropt met koopwaren. Overal heeft men zich aangewend zich te behelpen met de voortbrengselen van eigen vlyt; en terwyl de koopers zich byna geheel bederven door de buitensporige Militaire uitgaven, vinden de verkoopers weinig aftrek. De Britschen handel klaagt meer over haren toestand sedert de vrede, als over de belemmeringen gedurende den oorlog.

De *Luddisten* houden hunne buitensporigheden vol. Onlangs is eene lyst verschenen waarop veertigduizend bankroeten waren aangeteekend. De uitwykingen vermenigvuldigen van dag tot dag; doch de zucht om het vasteland te bereizen is de gegrondste reden van dit onnoemlyk getal uitgewekenen.

De oppositie party maakt van deze omstandigheid gebruik, om de ministers tegen te werken, niet kunnende te weeg brengen, dat hunne met glans bekroonde verrigtingen worden afgekeurd, zoekt men het op hunne inkomsten te werpen, welke men als de hoofdoorzaak van de algemeene verslagenheid aanmerkt.

De heethoofden in de clubs nemen deze gelegenheid waar, om hunne vorderingen tot eene verandering in het parlement te hernieuwen, doch het Ministerie schynt zich weinig te bekreunen aan deze aanvallen.

Een Engelsch dagbladschryver zegt: dat men zich in Belgien ten onregte beklaagt over den invoer van Engelsche koopgoederen, terwyl hy meent dat men in Frankryk met reden klaagt over den invoer van de groote menigte blaauwboekjes uit de Nederlanden.

(*Maurice Gazette.*)

Particuliere brieven melden, dat sedert het bevel tegen *M. Chateaubriand* uitgeven, zyn huis niet stilstaat van bezoeken, en dat de doortogt der straat waar hy woont belemmert wordt, door de menigvuldige rytuigen, van lieden die zich by hem laten aandienen.

Wy zullen heden eenige uittreksels van het werk van den Heer *Chateaubriand* mededeelen; die stukken laten duidelyk genoeg zien waarom het werk verboden is. Het is

om dat men er niet op antwoorden kan; zyn redenkunde is zoo duidelyk, zoo overtuigend, hy stelt de tegenstrydigheden en de ongerymdheden van de Ministers op zulk een baarblykelyke wyze voor, hy geeft hen zoo danig aan eene algemeene verachting over, dat het niet te verwonderen is, dat men deze ongeloovigen, de wetten, het charte in een woord alles ziet omverwerpen, om te beletten dat het werk gelezen worde. Vergeefsche poging! het werk zal zeer spoedig door gansch Europa verspreid zyn, en gansch Europa zal de schonders medelyden ... over het belagchelyk onderscheid welk ... isters van een groot koninkryk, met eenen ... au van verstand en eer maken. De makers van ... bevel over de vernietiging van de kamer der gedeputeerden, merken met veel drift de aanmerking des Konings over het gevaar om nieuwigheden in te voeren, aan „ welnu zegt *M. Chateaubriand* deze aanmerking is wonderlyk genoeg. Wie voert nieuwigheden in? de kamer der gedeputeerden niet, het is deze kamer niet die de herziening over veertien artikelen uit het charter voorgesteld heeft, die dadelyk den ouderdom van 40 jaren vaststelde om kiesbaar te zyn, vervolgens die van 25, en eindelyk die van veertig; wie heeft zoo wel het getal als de jaren der gedeputeerden veranderd; wie is vergaderd om eene wet op de verkiezingen te maken, en wie heeft het uitgesteld zonder daaraan een einde te maken? neen, dit alles is zonder haar geschied. Het is een stryd van achtereenvolgende bevelen, van ministeries op ministeries.” En op eene andere plaats zegt hy ” men heeft ons gezegd, nu omtrent een jaar geleden, dat de voorschriften der ondervinding en de wil der natie, eene herziening over het charter noodzakelyk maakten. Thans zegt gy dat er geen herziening moet geschieden en waarom? om dat de voorschriften der ondervinding en de wil der natie zich daar tegen verzetten. Gy hadt ten minsten de moeite moeten nemen om uwe uitdrukkingen eenigzins te veranderen. Maar wat moeten wy denken van mannen die het eerste bevel met blydschap aannamen, en het tweede met geestdrift toejuichten?”

„ Helaas! het is eene aanmerking waar voor de ministers blind zyn, zy zien niet dat dit de geschikste en onbetwistbaarste wyze is, om het Gouvernement te onteeren. Ongelukkig Frankryk, onderworpen aan eewigdurende veranderingen; aan het welke niets behaagt dan eene onmededoogende en gewetenlooze oppermagt! Na vyf-en-twintig jaren onder het bestuur van schurken geweest te zyn, bied haar de voorzienigheid, het welk zeer opmerkzaam is, een verzameling van deugdzame menschen aan; en men wyst hen af, men verwerpt hen, om aan de eeuwigdurende bewerkers van nieuwe beroeringen te behagen. !!!

(*Maurice Gazette.*)

LONDEN, *den* 1sten *Jan.* 1817.

Volgens brieven van New-york in Noord-Amerika is er te Washington eene vergadering gehouden, om maatregelen vasttestellen eene kolonie van vrye Negers opterigten. Men gelooft dat dit in een of ander punt van Africa zal geschieden en dat de vereenigde staten zullen verzocht worden om de nieuwe republiek te beschermen, tot zy zelfs in staat zal zyn zich te verdedigen. Vele van de deelhebbers aan deze vergadering zyn mannen van grooten rykdom en gewigt

[*London Packet.*

LONDEN, *den* 5*den Jan.* 1817.

De Hertog van Orleans verlof gevraagd hebbende uit Engeland naar Parys terug te keren, ontving het besluit van den Minister *Richelieu*, dat na het afloopen der tegenwoordige zitting der kamer, zyn aanwezen te Parys zeer wel zoude opgenomen worden.

[*London Packet.*

LONDON, *den* 5 *Feb.* 1817.

Kommissien zyn in beide huizen van het Parlement benoemd, om de getuigenissen nopens de geheime gezelschappen die voor kort alhier zyn opgerigt, en zich zeer snel over het land verspreiden te onderzoeken. Deze kommissien zullen in het geheim zitten, en hunne berigten vooreerst niet worden bekend gemaakt. Lord *Castelreugh* eene redevoering over dit onderwerp besluitende, zegt: Het is klaarblykelyk dat de misnoegden geene andere ondersteuning hebben als hunne eigene krachten; en indien dat genoeg ware, om ons staatsgebouw omverre te werpen, tot welk einde hebben wy dan *onze laatste Guinea uitgegeven.* Laat dan alle eerlyke mannen te zamenwerken om de uitgaven van den staat te verminderen, en tegelyk deze uitbarstingen van des volks misnoegen te onderdrukken, die uit die buitensporige uitgaven ... preiten, en wy zullen spoedig tot eenen ... van gerustheid en vermaak terugkeren.

Den 4*den Feb.* 1817, zond de Prins Regent van Engeland eene boodschap aan het Hoogerhuis, door Lord *Sydmouth*; dit huis gebiedende notitie te nemen van de veele conspiratien en combinatien, hebbende tot oogmerk Zyne Majesteits persoon en Gouvernement in minachtig te brengen. Na eene lange raadpleging werdt den eisch van Z. K. H. toegestaan.

(*London Packets.*)

LONDEN, *den* 6 *Feb.* 1817.

... nieuws thans verhaald, omtrent de terugkomst van den Braziliaanschen Koning naar Portugal, is klaarblykelyk zonder grond. Graaf *Eltz* de Oostenryksche afgezant zal op den 13den February met een talryke stoet van Trieste naar Rio Janeiro onder zeil gaan.

[*London Packet.*

FRANKRYK.

PARYS, *den* 1*sten Oct.* 1816.

In een artikel uit de *constitutionel* gedateerd Parys den 28sten September, leest men het volgende:

„ Ingevolge eene nieuwe order van den „ Minister van oorlog zullen officieren met „ verlof afwezig, geen traktement genieten.”

Dit berigt is van alle grond ontbloot, eene circulaire van den Minister van den 11den September, bevat het Koninklyk besluit van den 16den December 1814, hetwelk bepaald dat de officieren met verlof afwezig gedurende dit verlof alleenlyk hunne halve gage zullen genieten, terwyl Z. M. verder heeft bepaald dat zoodanige officieren welke eene verlenging van verlof zullen vragen en aan welke hetzelve zal worden toegestaan, gedurende die verlenging geen traktement zullen genieten.

De staat van zaken in Frankryk is eenvoudig en klaar; deszelfs belangens zyn openbaar; de voornemens van het Gouvernement zyn niet twyfelachtig; dit zyn de eenige leidslieden welke de Kiezers moeten raadplegen, de eenige aanzoeken waarnaar zy hooren moeten; dat zy zich niet bedriegen, niet verschrikken laten, noch door de maatregelen der partyen laten wegslepen; dat zy zich vereenigen, dat zy zamenspannen om de reden op de dwaling te doen zegevieren, het algemeen belang aan dat van byzondere personen worde voorgetrokken; dat den uitslag hunner beraadslagingen voldoe aan het oogmerk waarom zy zyn te zamen geroepen, als dan zullen zy zeggen kunnen, dat zy beantwoord hebben aan het vertrouwen van hunnen Koning en hun Vaderland.

(*Maurice Gazette.*)

PARYS, *den* 2*den Oct.* 1816.

Een vaartuig den 27sten September te Nantes aangekomen heeft de volgende tydingen van Martinique aangebragt, getrokken uit de courant van daar, van den 3den Augustus.

„ De gele koorts is te Martinique uitgebarsten in het fort *Pointe a Pitre* op het „ oogenblik van deszelfs overgave aan de „ Franschen, gelukkig heeft de opperbe„ velhebber der Britsche magt (Sir James „ Leith) in dit beklaaglyk oogenblik alle mid„ delen in het werk gesteld die de mensche„ lykheid gebieden, en heeft aan den Luite„ nant Generaal Graaf *de Sardinoy* voor„ geslagen, om als nog alleen zwarten in „ *Pointe a Pitre* te laten; het Fransche „ garnizoen is gecantonneerd in het camp „ van *Beau Soleil* tot dat de ziekte zal zyn „ opgehouden, verder zyn alle noodige maat„ regelen genomen om de verspreiding dezer „ ziekte over het overige gedeelte van het „ eiland voortekomen.

De giften door de Koning van Frankryk, en de Prinssen gedaan aan de departementen welke het meest hebben geleden door de stormen en overstromingen; de wederoprigting der Polytechnique school en andere bewyzen van wysheid en weldadigheid, bevestigen de hoop dat eerlang de treurige overblyfselen van onze staatkundige onweders zullen ophouden te bestaan.

Men zegt dat een Jood in Syrie eene groote menigte Hebreërs verzameld en hen belooft het koningryk van Jerusalem weder te zullen herstellen, men heeft tot hiertoe niet vernomen dat deze voorgewende Messias zyne zending door mirakelen heeft bevestigd, dan de verzameling van een volk zoo verstrooid over de geheele wereld zou zeker eene der grootste mirakelen zyn.

De Prins Oscar van Zweden, zal of schoon hy nog niet meerderjarig is, tot Onder-koning van Noorwegen benoemd worden. Een noordsche boer heeft onlangs een opmerkingswaardige aanspraak aan den kroonprins gedaan; „ onze dennen zeide hy veranderen nimmer van kleur, noch onze rotsen van plaats, onze getrouwheid zal even onwrikbaar zyn als deze”

De jongste tydingen uit Spaansch Amerika, maken melding dat de muitgezinden op onderscheidene punten geslagen zyn, en dat de koninklyke magt byna geheel Nieuw Grenada heeft onderworpen. Bolivar had om zich staande te houden tot een uiterst edoch gevaarlykst middel, het wapenen der negers namelyk, toevlugt moeten nemen; deze middelen zyn byna altyd nadeelig voor die gene welke zich daar van bedienen, echter om eenen opstand van dien aard te overwinnen zal men eene groote magt en beproefde kunde noodig hebben. Het is niet genoeg het vuur zamen te perssen, men moet het uitdoven.

(*Maurice Gaze*)

PARYS 3*den Maart* ...

Lysten te Petersburg bekend gemaakt ... betreffende de geboorte en sterfgevallen ... jaar 1816, toonen dat eene vermeerdering van 330,000 zielen in het Russischryk gedurende dat jaar heeft plaats gehad. Dit getal bepaalt zich binnen de grenzen der Grieksche Kerk; een vierde of ten minste een vyfde gedeelte der bevolking bestaat uit Catholiken, Lutheranen en Mahomedanen. Gedurende het laatste jaar bestond de bevolking van hetzelfde Ryk (Polen niet ingesloten) uit 42 millioenen.

Een gezantschap der stad Berlyn aan den Koning, heeft verzocht wederom van de Conscriptie, als te voren bevryd te worden. De Koning in eene aanschryving aan den Minister, betoonde zyn hoogst misnoegen omtrent dezen eisch, van eene wet zich los te maken, waaraan den geheelen staat onderhevig is.

[*London Packet.*

De fondsen blyven staande op 60 procent, de reden hiervan is, de eindelyke vereffening der buitenlandsche beleeningen.

Des Konings gezondheid is zoo slegt, dat op gezag der Koninklyken artzen verzekerd werdt, dat Z. M. einde spoedig naderen zal. Verscheidene politieke speculatien worden hierop gebouwd met betrekking tot de troonsopvolging.—Er heeft eene groote verknogtheid tusschen de Fransche Prinssen en Lord Wellington onverwacht staand gegrepen.

CAEN in Normandie, 1sten February 1817. Vernemende dat aan de overzyde van het Kanaal eene menigte zeer vergrootte geruchte loopen, zoo neem ik de pen in de hand om UE. te melden dat hier in dit gedeelte van Frankryk de grootste stilte heerscht, en ik heb alle mogelyke reden om te gelooven, dat dit het geval in het geheele Koninkryk is. De lagere volks-classen lyden ysselyk, door de vermindering van den koophandel en het gebrek van werk, doch er is hoegenaamd geen schyn van onrust.

[*London Packet.*

DUITSCHLAND.

HAMBURG, 20 *Jan.* 1817.

Brieven van St. Domingo en St. Thomas melden, dat de geest des oproers, die nog in Barbados gaande is, door Christoffel de zwarte Koning van Tahiti wordt gekoesterd. Deze is ook de opstoker der laatste onrusten in Surinamen en verscheidene west indische Eilanden geweest. Hy heeft het oogmerk een groot koningryk in de west indische gewesten opterigten, waarvan de Eilanden maar een gedeelte zouden uitmaken, terwyl de Creolen en Mulatten groote republieken in Mexico en Venezuela zullen uitmaken. De Eiland van St. Domingo heeft begonnen koorn uittevoeren. De koorn valt klein, maar is uitmuntend goed. In het Engelsche Eiland Antigoa is het derde deel der inwonders van de gele koorts gestorven; te Guadaloepe sterven dagelyks 10 personen door dezelfde ziekte.

ZWITZERLAND.

24 *Jan.* 1817.

„ De Kommissarissen van Frankryk en van geallieerden zullen het werk van de nieu

... van Zwitzerland nog dezen zomer ten einde brengen. De manufacturen zyn er in eenen flaauwen staat. Onze betrekkingen met Frankryk zyn nog onzeker, Spanjen heeft de Zwitzersche waren verboden; Pruisschen geeft ons nog eenige hoop. Eene societeit die ondernomen heeft eene nieuwe Kolonie aan de Linth op te richten, tot hulp der bewoonders van het binnenste gebergte, vindt groote aanmoediging.

[*London Packet.*

ZUID AMERIKA.

RIO JANEIRO, *den 28sten Nov.* 1816.

Uit berigten van Buenos Aires, den 28sten October, blykt, dat het Neger regiment No. 10, van St. Fe naar Mendoza vertrokken is om zich met een magt van 4000 manschappen te vereenigen, met welke Genl *San Martin*, *Chili* aangrypen zal, tot welk einde hy Cordilieres in December moet overtrekken. Generaal *Dias Velez* en eenige anderen zyn in hegtenis genomen, beschuldigt eene poging tot storing der openbare rust gezocht te hebben. Het liberale gedrag van den opper Directeur *Puirredon* heeft de rust te Buenos Aires hersteld, en het Gouvernement heeft last gegeven, alle patriotten terug te roepen die door particulieren haat zyn verbannen geworden. Men verwachtte dat het nationaal congres in de maand van November van Tucuman naar Buenos Aires zoude komen; waardoor de krachten van het Gouvernement als in een middenpunt zullen te zamen getrokken worden. De Royalisten armee in Peru houdt hare oude positie. In de oostelyke provintien ontmoeten de Portugezen grootere hinderpaalen als Europische troepen gewoon zyn te bestryden. *Artigas* heeft haare zwakste colonne by *Missiones* reeds verslagen, en de aanvallen uit Borja verdreven. Zyne activiteit en ondernemenden geest zyn wel bekend, en met zyne Amerikaansche Tartaren kan hy veel kwaad doen. Het Portugeesche Cabinet, uit Europeanen bestaande, heeft geene idee van den aard van deezen oorlog zoo min als de Europische Officieren; het gevaar is om zoo veel te grooter, daar alles tegen de borst der Brasilianen stoot. Men zegt echter dat de order aan den Generaal *Beresford* in Europa is gezonden nog 6000 man meer uit te zenden. Het garnizoen van Monte Video bestaat uit 1500 manschappen, en de land inwooners zullen hen nog versterken, zoodra de Portugezen naderen.

RIO JANEIRO, *den 10 Dec.* 1816.

Volgens het laatste nieuws van Rio la Plata, waren de Portugesche troepen nog aan boord hunner vloot, en hadden zelfs niet eens eene poging gedaan om te landen, schoon de Spanjaarden tot Monte Video geen tegenstand zullen bieden. Deze expeditie verwekt groot misnoegen onder de Portugezen te Rio Janeiro, om dat men veronderstelt dat de patriotten Generaal *Artigas*, in plaats van de Spanjaarden te beletten aan land te komen, dadelyk naar het zuidelyke Brazilien omtrent Rio Grande zal marcheren, om deze allerheerlykste gewesten te plunderen, en de ontallyke slaven aldaar in de wapenen te brengen.

Uit latere Braziliaansche narichten blykt het dat deze gissing maar al te regt geweest is, dat *Artigas* de Braziliaansche provincien aangetast en den grootsten schrik te Rio Janeiro verspreidt heeft. Dit ontzag is nog vergroot door de nederlaag van eene divisie van den Generaal *Curados*. Het Portugesche Gouvernement schynt vergeten te hebben dat de zuidelyke provincien aan Portugal behoorende, even zulke menschen zyn als *Artigas* navolgers, die niets van Gouvernements belastingen wisten, tot dat het Koninklyke gezag aldaar kwam. In Minas Geras, en alle de diamanten divisien, zyn de slaven op het uiterste ten oproer genegen, zoo dat maar twee jaren geleden de Portugezen genoodzaakt waren om 'er sterke benden van krygsvolk te houden. Hier is het, alwaar *Artigas* van gedagten is zyne vrye vlag te laten wapperen; in gewesten verre afgelegen van de hoofdstad, voert hy berel over eene kavallerie die altoos in staat is alle hunne vervolgers te loeur te stellen. Hy laat smaldeelen van hen op de flanken der Portugezen werken, terwyl hy het groote ligchaam zelfs aanvoert.

De Brit. sloep *Hyacyntha*, van Rio Janeiro aangekomen, bragt het nieuws dat Koning *Johan* van Brazilien op den 7den April gekroond zou worden. De Portugesche troepen rukken op het allerlangzaamste voort. By Missiones heeft *Artigas* een voordeel over hen bevochten. Dit zal het hoofdtooneel des oorlogs worden. De communicatie tusschen de Portugesche Armee en Buenos Aires word nog staande gehouden, waaruit men besluit dat er eene goede verstandhouding tusschen dezelven is. De Onafhankelyke Armee, die aanstaande voorjaar tegen Chili zal voortrukken, is gereed om van Mendoza op te breken.

[*London Packet.*

MENGELINGEN.

BESCHAVING DER NOORD AMERIKAANSCHE WILDEN.

In 1809, was het getal der Cherokeesche natie 12,217 koppen, en byna zoo veel mannen als vrouwen. Thans zyn ze aanmerkelyk vermeerdert en bedragen 14,500 koppen, zy hebben in de nuttigste kunsten, de grootste vorderingen gemaakt en weven thans stoffen van katoen en wol, planten indigo om met dezelve te verwen en hebben reeds meer als 500 weefgestoelten en even zoo vele ploegen in het werk. Zy voeden ook groote kudden ossen, schapen, varkens en paarden; en eene evenredige hoeveelheid kippen. Zoo overvloedig met levensmiddelen voorzien zynde, neemt hun getal dagelyks toe, zy hebben scholen, en verscheidene van hunne kinderen lezen en schryven tegenwoordig redelyk wel. Vele der mannen dragen Europische kleederen, en alle de vrouwen zyn op onze wyze gekleed, eenige zelfs met eenige onderscheiding en goeden smaak. Zy zyn aan de allergrootste zindelykheid gewend, mannen, vrouwen en kinderen baden dagelyks in de heldere rivieren, maar echter is het mannelyke en vrouwelyke geslacht van elkander afgezondert. Zy kunnen alle zwemmen en geene rivier hoe breed zy ook zy, belet hare togten. Eene jonge Chirokeesche juffrouw wilde kort geleden met eenen Europeaan niet trouwen, om dat hy zich niet in de rivier wasschte zoo als de Cherokezen. Deze wyze van waschen, was tevoren eene godsdienstige plegtigheid, maar thans wordt zy slechts als een bewys van zedelyke deugd beschouwd. De natuur heeft hen de aller uitmuntendste ligchaams gedaante geschonken, hunne zielvermogens zyn hier aan evenredig, waarvan die genen die met hen in openlyke zaaken gehandeld hebben getuigen kunnen. Zy zyn ook zeer dapper en gastvry, genoegzaam bestaat de helft van deze natie uit afstammelingen van blanken, weshalven vele van hen zoo blank zyn als onze landslieden. Zy gelooven alle in eenen eenigen God, dien zy den grooten geest noemen, en altoos met grooten eerbied, als een wezen dat de grootste magt en goedheid bezit eerbiedigen; zy vloeken nooit en gebruiken den naam van God niet iedel, en het is bekend dat eenige van deze Indianen wel onderwezen zynde, eenen zeer goeden wandel hebben.

Bekendmaking.

WORDT hier mede bekend gemaakt, dat de *Elfde en Twaalfde* uitloting van het Probolingosche Crediet Papier, zal plaats hebben op Woensdag den 2den July aanstaande ten Stadshuize te Batavia, ten overstaan van den President en twee der Leden van de Algemeene Rekenkamer.

Ter ordonnantie van Hunne Excellencien Kommissarissen Generaal over Nederlands Indien.

De Secretaris Generaal,
R. D'OZY.

BATAVIA, den 27 Juny 1817.

Bekendmaking.

PRESIDENT en Raden van Financien, als daartoe door Hunne Excellencien Kommissarissen Generaal geautoriseerd, maken by deze bekend, dat tot de invordering der belasting van *een half per Cent*, van de waarde der vaste goederen, te Batavia en in de Ommelanden, tot basis zal strekken, de taxatie van dezelve goederen, zoo als die in het jaar 1815 is gedaan.

President en Raden van Financien,
H. W. MUNTINGHE.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris van President en Raden voornoemd,
BOUSQUET.

BATAVIA, *den 11den Juny* 1817.

Aanbesteding.

In het lokaal der Bureaux van President en Raden van Financien, en ten overstaan van dezelven, zal op Woensdag den 2den July 18.. ...... aan den minst inschryvende .... n aanbesteed.

..00 kannen klappus oly,
100 groote vademen brandhout,

te leveren op Weltevreden aan het Militaire Magazyn, op de voorwaarden welke van heden af dagelyks ter lezing liggen op de Secretary van den Raad.

President en Raden van Financien,
H. W. MUNTINGHE.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris van President en Raden voornoemd,
BOUSQUET.

BATAVIA, *den 20sten Juny* 1817.

Bekendmaking.

PRESIDENT en Raden van Financien, als daartoe door Hunne Excellencien Kommissarissen Generaal over Nederlandsch Indie, geauthoriseerd, maken by deze bekend dat op *Zaturdag, den 5den July,* 1817, des voormiddags ten 10 uren, voor de Westzydsche Pakhuizen, ten hunnen overstaan, by Publieke Vendutie, aan den meestbiedenden zullen worden verkocht, 16 kisten en eenige restanten uitnemende schoone VOGELNESTJES; liggende de Conditien waarop deze verkooping zal geschieden, dagelyks (uitgenomen zon en feestdagen) ter visie op het Bureau van den Raad van Financien, des voormiddags van 9 tot namiddags ten 2 uren.

BATAVIA, *den 26sten Juny,* 1817.

President en Raden van Financien,
H. W. MUNTINGHE.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris van President en Raden voornoemd,
BOUSQUET.

Bekendmaking.

DAAR de ondervinding heeft doen zien, dat wanneer de quitantie voor de inteekening der Bataviasche Courant, aan de inteekenaren door daartoe gestelde loopers wordt gepresenteerd, de voldoening hier van veelal wordt vertraagd, zoo zy een ieder hier mede gewaarschuwd, de inteekening voor het tweede half jaar 1817, voor het einde dezer maand ter 's Lands Drukkery te komen doen of te laten doen; dewyl geene loopers zullen worden rondgezonden.

BATAVIA, *den 21 Juny,* 1817.

De Directeur van 's Lands Drukkery.

*** Op Sourabaya zyn den 8sten Juny getrouwd,

G. VAN KERVEL,
met
M. C. L. SCHUTTER.

*** Op den 10 Juny 1817, 's avonds ten zes uren, is te Joana overleden, den Heer *Joseph te Sante,* in den ouderdom van 55 jaren.

J. C. BEHMAN,
Executeur.

Advertentie.

DIE iets te pretenderen heeft van, of verschuldigt is aan de nalatenschap van wylen *Joseph te Sante,* gelieve daarvan opgave te doen voor ultimo July aanstaande, aan den mede Executeur

J. C. BEHMAN.

JOANA, *den 16den Juny* 1817.

Advertentie.

ALLE de genen, die iets te vorderen hebben van, dan wel schuldig zyn, aan den boedel van wylen den Hoog Edelen Heer *Johannes Siberg,* worden verzocht, daarvan opgave te willen doen, voor ultimo July aanstaande, aan den mede Executeur

J. EKENHOLM.

BATAVIA, *den 26sten Juny* 1817.

Advertentie.

DIE iets te pretenderen heeft van, of verschuldigt is aan de nalatenschap van wylen *Johan Wilhelm Luther*, gelieve daarvan opgave en betaling te doen, aan deszelfs Testamentairen mede Executeur *L. Heukelugt*, voor ultimo July 1817.

Advertentie.

DIE iets te pretenderen heeft van den Heer *van Citters*, wordt verzocht zich te vervoegen aan het kantoor van de Heeren *van Ryck* [illegible] *liger*, in de Nieuwpoort-straat, voor pri[illegible] Augustus, zullende nadien geene pretentien meer worden aangenomen.

Advertentie.

ALLE de genen die iets te pretenderen hebben van, dan wel schuldig zyn aan den boedel van wylen den *Heer Hendrik Albert van Zeyl*, gelieven daarvan opgave te doen binnen den tyd van twee maanden, gerekend van heden aan deszelfs Executeuren *Johannes van Zeyl* en *W. E. Berkholst*.

SOURABAYA, 25 *April*, 1817.

Advertentie.

ALLE de genen die iets te pretenderen hebben, dan wel schuldig zyn aan de nalatenschap van wylen *Johan Michael Christjani*, in leven Koopman wonende te Grissee, gelieve daar van opgave te doen aan den mede Executeur, voor den laatsten Juny eerstkomend.

C. JACOBSON.

GRISSEE, 31 *Mei*, 1817.

Advertentie.

ALLE de genen welke iets te vorderen heeft, van of te verschuldigt is, aan de nalatenschap van wylen *J. G. van der Lee*, in leven Bootmeester in dienst van het Gouvernement alhier, worden verzocht daarvan opgave te doen, voor medio July 1817, aan deszelfs Executeuren

J. G. WOLFARTH,
P. VELTBRUGGE.

BATAVIA, *den 9den Juny* 1817.

Advertentie.

A. LOUDON, op zyn vertrek naar Europa staande, verzoekt een ieder, die eenige zaken met hem te vereffenen heeft, zulks binnen de tyd van drie weken, na dato dezes, te willen bewerkstelligen.

BATAVIA, den 12 Juny 1817.

Vendu Advertissementen.

Door Vendumeesters zullen de volgende Venduties worden gehouden, als:

Op Maandag, den 30sten Juny 1817.

VOOR de woning van den Chinees *Ong Toko*, staande buiten de Diespoort in de Chinesche-kamp, van lywaten en diverse andere negotie goederen meer.

Op Dingsdag, den 1sten July 1817.

VOOR het huis van *J. F. Wannemaker*, staande buiten de voormalige Rotterdammer-poort op de Voorrei, van huismeubelen, juweelen, goud en zilver-werken, wagens en paarden, &a.

Op Woensdag, den 2den July 1817.

VOOR rekening van *J. Barend* welke op zyn vertrek staat naar Europa; voor deszelfs huis aan de oostzyde van de Tygers-gracht, van huismeubelen, paarlen, juweelen, goud en zilver-werken, slaven, en 14 metale stukken van onderscheiden caliber, &a.

Op Donderdag, den 3den July 1817.

VOOR rekening van het Gouvernement op de Equipagie-werf, van eenige onbekwame vaartuigen, en andere goederen meer.

Op Vrydag, den 4den July 1817.

VOOR het huis No. 17, staande op de Voorrei by Jassenbrug, door *J. M. de Weitzel*, van diverse negotie goederen, aangebragt per de Vrouw Agatha.

Uit de hand te Koop.

DE Landen INDRAMAYOE en KADANGAUER; te bevragen by den eigenaar.

Te Koop.

TEGEN kontante betaling, het HUIS gelegen in de Koe-straat, No. 14, te bevragen by de Weduwe PIELAT.

BATAVIA, 18 *Juny*, 1817.

Uit de hand te koop;

Tegen kontante betaling.

EEN wagen van vieren, met 4 bruine kort en 2 dito lang-staart paarden; dagelyksch te bezien by de Heer *Peereboom*, op den weg van Tanabang, alwaar den verkooper des morgens voor 8 en des namiddags na 5 uren zal zyn te spreken.

BATAVIA, 21 *Juny*, 1817.

Te Koop.

OP den hoek van de Kalver-straat, No. 14, best negen kwarts Leidsch rood, blaauw, groen, en zwart laken, tegen 7 Spaansche-matten, de el.

Advertentie.

IN de Koestraat No. 8, wordt dagelyks van 's morgens acht tot 's middags een uur, gecontinueerd voor contant te verkoopen, leidsche grynen, fyne lakens en kasimieren, hoeden, extra zwaare zwarte en witte zyde koussen, allerhande goud en zilver gallon, boeken en schryfbehoeftens, tabak, pypen, differente soorten van wynen en bieren, spiegels, glaze ruiten, koets en schildery glazen, glaze kroonen, stolpen, kurken, yzerwerk in soorten, kaaps meel, en onderscheidene galanterien, pak en zeil naalden, jagtgeweren, enz.

Ook liggen in gemeld huis ter visie de facturen der aangebragte lading met het schip VROUWE AGATHA, en zyn aldaar zoo wel als in het Huis No. 17 op de Voor-rei, dezelve goederen te koop, als mede pik en teer by het vat.

Te Koop,

BY *David Martyn*, in de Lepel-straat, zyn te bekomen, japarasche stoelen, banken, boeken-kasten, bruiloftsledekanten, groote nacht koffers, thee knapen, surie knapen, kandelaars knapen, speel tafels, kinder stoelen, barbier stoelen, vrouwen stoelen, damborden, twee groote en twee kleine uittrektafels op kopere rollen, en andere goederen meer; tegen kontante betaling.

BATAVIA, *den 9den Juny* 1817.

Advertentie.

BY *J. Hommes*, in de lepel-straat, is te bekomen, per het fregat schip Elizabeth, kapitein *C. Pakes*, aangebragte artikelen, bestaande in best hoeiberger bier, madera, muscaat, rynsche wyn, cognac brandewyn, genever, likeuren, az[illegible], sla oly, zeltserwater, eau de cologne, lavendel en hony water, varinas tabak, pypen, fyne lakens, casimieren, chitzen, docken, fyn wit linnen voor hembden, heeren en dames hoeden, zwarte zyde koussen, chocolaad, hang en tafelstolpen, spiegels, speelkaarten, touw-werk, yzer, &a.

BATAVIA, *den 11den Juny* 1817.

Bekendmaking.

OP het Jaag Pad, is te bekomen goed brandhout voor ropyen 12, het groot vadem.

J. WOLFF.

Vracht naar Europa of India.

HET Engelsch schip SURRY, kapitein THOMAS RAINE, groot 430 Tonnen.—addres by de Heeren *Skelton en Co.*

BATAVIA, 15 *Juny*, 1817.

Bekendmaking:

J. KUMMERLÉ, maakt het publick bekend, dat hy van de Jassenbrug verhuist en thans woonagtig is, op den hoek van de Lepel-straat, alwaar hy van voornemens is logement te houden, en ieders gunst in recommandatie verzoekt.

BATAVIA, *den 25sten Juny* 1817.

MEN verlangt een Europisch Mandoor, adres aan 's Lands Drukkery.

ALGEMEENE VERGADERING, van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, *op Dingsdag den 1sten July, des avonds om half zeven uren in het Genootschaps Huis op Ryswyk.*

P. WEDDING,
Secretaris.

Advertentie.

OP Weltevreden tegen over de militaire bazaar, naast de postery: is thans opgerigt eene nieuwe brood-bakkery waarin voortaan alle dagen te bekomen is, versch fransch en hollandsch brood, benevens fyn en grof beschuit van diverse soorten, als ook fyn wit meel by het pond. Wie hier van gelieft gebruik te maken, zal op de schielykste en zindelykste wyze bediend worden, door den ondergeteekende

C. JUNG.

WELTEVREDEN, den 12 Juny 1817.

Bekendmaking.

MEN verzoekt alle de genen welke eenig berigt weet te geven van de zuster van de ondergeteekenden; zulks te willen doen geworden te Sourabaya, aan den luitenant kollonel van het 20ste bataillon infanterie of deszelfs echtgenoote aldaar:

Van *Maria Bolk* gehuwd met den heer *Westrenen*; den 26sten October 1815, met haar echtgenoot uit Texel vertrokken, met het schip DE VROUW, kapitein *Zwyn*, te Philadelphia binnengeloopen, vervolgens, volgens goedemans zeggen, naar Batavia vertrokken.

MR. CORNELIS, *den 12den Juny* 1817.

P. J. KUYP, *luit. koll.*
CATARINA KUYP,
gebr. BOLK.

Verloren

OP Woensdag avond den 18den dezer, in het Lokaal van de Societeit de Harmonie, een *Medaillon* met zes onderscheiden cyfers in haar gewerkt. De vinder van deze Medaillon, wordt verzocht dezelve te willen bezorgen aan 's Lands Drukkery, alwaar VYF SPAANSCHE MATTEN voor belooning te bekomen zyn.

Bekendmaking.

VAN heden af wordt ter 's Lands Drukkery uitgegeven, het Staats-blad van Nederlands Indië; waar van de Nos. 1, 2 en 3, reeds het licht zien: hetzelve is ingevolge besluit van Zyne Excellencie den Secretaris van Staat Gouverneur Generaal, by inteekening bepaald op eene Stuiver Indisch per bladzyde, en by inkoop op een en een halve Stuiver per bladzyde. — Waarvoor telkens twaalf nummers door de inteekenaren de betaling zal moeten geschieden.

De lyst ter inteekening, ligt op 's Lands Drukkery, en is geopend van des morgens negen tot twaalf uren:—terwyl de Postmeesters van Samarang en Sourabaya worden verzocht, ten hunnen kantore ook hiertoe eene lyst open te stellen.

BATAVIA, *den* 21 *Juny*, 1817.

De Directeur van 's Lands Drukkery.

GEDRUKT TE BATAVIA,

OP

'S LANDS DRUKKERY.